

XXII. PHẪM TRỒNG CĂN LÀNH

01

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu các Bồ-tát tu học phương tiện thiện xảo Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế thì không phát sanh tâm tương ưng với nhu nhược, không phát sanh tâm tương ưng với keo kiệt, phạm giới, sân giận, lừa dối, tán loạn, ác tuệ, do dự.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu các Bồ-tát tu học phương tiện thiện xảo Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa như thế, thì có thể bao gồm tất cả Ba-la-mật-đa. Ví như thân kiến có thể bao gồm đầy đủ sáu mươi hai kiến. Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế bao gồm tất cả Ba-la-mật-đa. Giống như mạng căn có thể bao gồm khắp tất cả các căn khác, khi mạng căn diệt thì các căn cũng diệt theo. Cũng như thế, Bát-nhã ba-la-mật-đa bao gồm tất cả Ba-la-mật-đa, nếu mất Bát-nhã ba-la-mật-đa thì mất tất cả Ba-la-mật-đa. Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể giữ gìn tất cả pháp lành thù thắng, có thể diệt trừ tất cả pháp ác bất thiện. Thế nên, này Thiện Hiện! Nếu các Bồ-tát muốn giữ gìn tất cả Ba-la-mật-đa thì nên học Bát-nhã ba-la-mật-đa. Nếu các Bồ-tát có thể tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa thì thành tối tôn tối thắng đối với các hữu tình.

Lại nữa, Thiện Hiện! Ý ông thế nào? Các hữu tình ở thế giới Tam thiên đại thiên này có nhiều chăng?

Thiện Hiện bạch:

- Bạch Thế Tôn! Rất nhiều! Các loài hữu tình trong châu Thiệm-bộ, số đó còn nhiều huống là trong cõi Tam thiên.

Phật bảo Thiện Hiện:

- Giả sử tất cả hữu tình ở thế giới Tam thiên đại thiên đều thành Bồ-tát, mỗi một Bồ-tát này đều dùng nhạc cụ thượng diệu, trọn đời cúng dường tất cả hữu tình, thì theo ý ông thế nào? Các Bồ-tát này do nhân duyên như vậy được phước có nhiều chăng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Rất nhiều.

Phật bảo Thiện Hiện:

- Nếu có Bồ-tát tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa bằng khoảng khảy móng tay, phước của người đó còn hơn người kia vô lượng vô biên.

Vì sao? Vì Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa đầy đủ lợi ích, có thể hộ trì quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thế nên, này Thiện Hiện! Nếu các Bồ-tát muốn chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, muốn làm thượng thủ của tất cả hữu tình, muốn lợi ích cho khắp tất cả hữu tình, muốn làm chỗ nương tựa cho tất cả hữu tình, muốn chứng viên mãn tất cả Phật pháp, muốn đi nơi cảnh giới chư Phật đã đi, muốn du hý chỗ Phật đã du hý, muốn rống tiếng đại Sư tử của chư Phật đã rống, muốn dùng một âm thanh tuyên thuyết chánh pháp cho tất cả hữu tình ở thế giới Tam thiên đại thiên, làm cho tất cả đều đạt được lợi ích lớn, thì nên học Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện nên biết: Ta chưa từng thấy có các Bồ-tát nào tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa mà chẳng đạt được công đức lợi ích thù thắng thế gian và xuất thế gian.

Bấy giờ, Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Bồ-tát tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, lẽ nào cũng đắc công đức căn lành của Thanh văn, Độc giác.

Phật bảo Thiện Hiện:

- Công đức căn lành của Thanh văn, Độc giác, các Bồ-tát cũng đều có thể đắc nhưng tâm không ưa thích an trú nơi đó, dùng cái thấy của thắng trí nên không quán sát điên đảo, vượt qua địa vị của Thanh văn và Độc giác, mở bày chỉ dạy cho hữu tình, khiến đều được chứng đắc.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu các Bồ-tát khi học như thế thì chính là ruộng phước chơn tịnh của tất cả thế gian, trời, người, A-tổ-lạc v.v..., vượt lên trên ruộng phước của các Thanh văn, Độc giác ở thế gian, mau có thể chứng đắc trí nhất thiết trí, thường không xả bỏ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Bồ-tát nếu có thể tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thì nên biết đã được Bát thối chuyển trí nhất thiết trí, xa lìa địa vị Thanh văn, Độc giác v.v... gần gũi quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện nên biết: Nếu các Bồ-tát nghĩ như vậy: Đây là Bát-nhã ba-la-mật-đa. Ta nhờ Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế nên có thể phát sanh trí nhất thiết trí, thì các Bồ-tát này chẳng phải hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, cũng chẳng thấy, chẳng biết Bát-nhã ba-la-mật-đa. Nếu các Bồ-tát chẳng nghĩ: Đây là Bát-nhã ba-la-mật-đa. Ta nhờ Bát-nhã ba-la-mật-đa như thế nên mới có thể phát sanh trí nhất thiết trí, thì các Bồ-tát này chính là người hành Bát-nhã ba-la-mật-đa, cũng có thể biết, có thể thấy Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Lại nữa, Thiện Hiện! Nếu các Bồ-tát chẳng thấy Bát-nhã ba-la-mật-đa, chẳng nghe, chẳng hiểu, chẳng biết Bát-nhã ba-la-mật-đa thì chẳng thấy, nghe, hiểu biết các pháp và cũng chẳng phân biệt để tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa.

Khi ấy, trời Đế Thích nghĩ: Nếu các Bồ-tát tu hành Bát-nhã ba-la-mật-đa còn hơn tất cả loài hữu tình, huống là chứng đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Nếu các hữu tình nghe nói về danh tự của trí nhất thiết trí càng sanh tin hiểu, còn đạt được lợi lành trong loài người và được mạng sống tối thắng ở thế gian, huống là phát tâm Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, hoặc có thể lắng nghe Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa. Các hữu tình này, thế gian rất kính mến nên có thể điều phục tất cả hữu tình.

Nghĩ như thế xong, liền hoá ra hương hoa vi diệu dâng lên đức Như Lai và các Bồ-tát. Dâng hoa xong, phát nguyện:

- Nếu các Bồ-tát cầu thắng tới quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thì xin đem công đức căn lành đã phát sanh của con, nguyện cho người kia mau được viên mãn Phật pháp. Nguyện sự cầu pháp Nhất thiết trí và pháp vô lậu của người kia mau được viên mãn.

Phát nguyện như thế xong, bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu các thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa đã phát tâm Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, con hoàn toàn chẳng sanh một niệm khác làm cho người đó thôi thất tâm Đại Bồ-đề. Con hoàn toàn chẳng sanh một niệm khác làm cho các Bồ-tát nhầm chán Đại Bồ-đề, lui trụ địa vị Thanh văn, Độc giác. Con hoàn toàn không phát sanh một niệm ý khác, làm cho các Bồ-tát thôi thất tác ý tương ưng với đại bi. Nếu các Bồ-tát đã phát tâm lớn, con nguyện cho tâm của vị đó càng thêm tăng tiến. Nguyện cho Bồ-tát đó thấy các thứ khổ trong sanh tử xong, vì muốn lợi ích an vui cho thế gian, trời, người, A-tổ-lạc v.v..., phát sanh vô số nguyện lớn bền vững: Con đã tự độ mình rồi, cũng phải siêng năng tinh tấn độ cho người chưa được độ. Con đã tự mình được giải thoát rồi, cũng phải siêng năng tinh tấn giải thoát cho người chưa được giải thoát. Con đã tự an ổn rồi, cũng phải siêng năng tinh tấn an ổn cho người chưa được an. Con đã tự mình chứng Niết-bàn rốt ráo rồi, cũng phải siêng năng tinh tấn làm cho người chưa chứng được chứng đắc Niết-bàn rốt ráo.

Bạch Thế Tôn! Nếu loài hữu tình đối với công đức của Bồ-tát mới phát tâm, hết lòng tùy hỷ thì được bao nhiêu phước? Đối với công đức của các Bồ-tát từ lâu đã phát tâm tu hành các thắng hạnh, đối với công đức của Bồ-tát ở địa vị Bất thối chuyển, đối với công đức của

Bồ-tát chỉ còn ràng buộc một đời, hết lòng tùy hỷ thì được bao nhiêu phước?

Bấy giờ, Phật bảo trời Đê Thích:

- Có thể biết được số cân lượng của núi Diệu Cao (Tu-di), nhưng chẳng thể biết được phước đức của loài hữu tình do tâm tùy hỷ phát sanh này, cho đến có thể biết được số cân lượng của thế giới Tam thiên đại thiên, song chẳng thể biết được phước đức của loài hữu tình do đồng lòng tùy hỷ sanh ra này.

Trời Đê Thích bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Nếu các hữu tình đối với các Bồ-tát từ khi mới phát tâm cho đến được thành Phật, chẳng thể sanh tâm tùy hỷ đối với công đức căn lành của vị ấy, hoặc chẳng nghe, chẳng biết về công đức tùy hỷ của người kia, thì nên biết những người như thế đều đã bị ma không chế, bị ma mê hoặc, là bạn bè của ma, từ cõi Thiên ma chết rồi sanh đến nơi này. Vì sao? Vì nếu các Bồ-tát phát tâm Bồ-đề, tu hạnh Bồ-tát đắc Bất thối chuyển, đạt đến địa vị cứu cánh; lại có người có thể đối với người kia phát sanh tâm tùy hỷ thì nhất định có thể phá hoại được quyền thuộc của chúng ma, có thể mau chóng đắc trí nhất thiết trí. Nếu các hữu tình hết lòng kính mến Phật, Pháp, Tăng bảo, bất kỳ ở chỗ nào cũng thường muốn thấy Phật, nghe Pháp, gặp Tăng thì đối với công đức căn lành của các Bồ-tát càng nên tùy hỷ hồi hướng Bồ-đề, chẳng sanh chấp trước. Nếu có thể thường được như thế thì mau chóng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, phá dẹp chúng ma, lợi ích an vui cho hữu tình.

Khi ấy, Phật bảo trời Đê Thích:

- Đúng như vậy! Đúng như vậy! Như lời ông nói. Nay Kiều-thi-ca! Nếu các hữu tình nào đối với công đức căn lành của các Bồ-tát, hết lòng tùy hỷ hồi hướng Bồ-đề thì mau có thể viên mãn các hạnh Bồ-tát, mau chóng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Nếu các hữu tình nào đối với công đức căn lành của các Bồ-tát hết lòng tùy hỷ hồi hướng Bồ-đề thì các hữu tình này đầy đủ thể lực lớn, thường có thể phụng thờ chư Phật Thế Tôn, biết rõ nghĩa lý của kinh điển sâu xa, bất kỳ sanh ở chỗ nào, tất cả thể gian đều cung kính cúng dường, chẳng thấy sắc xấu, chẳng nghe tiếng không hay, chẳng ngửi mùi hôi, chẳng ném vị dơ, chẳng xúc chạm ô nhiễm, chẳng tư duy pháp ác, chẳng thấy nẻo ác, sanh trong trời, người thường nhận sự vui thù thắng.

Vì sao? Nay Kiều-thi-ca! Vì các hữu tình này có thể đối với vô lượng công đức của Bồ-tát hết lòng tùy hỷ hồi hướng Bồ-đề, căn lành tăng trưởng, mau có thể chứng đắc trí nhất thiết trí, làm lợi ích an vui

cho vô lượng vô số hữu tình, làm cho trụ cảnh giới Vô dư bát Niết-bàn. Vì sao? Nay Kiều-thi-ca! Vì thiện nam tử v.v... trụ Bồ-tát thừa, đối với công đức căn lành của các Bồ-tát đều nên tùy hỷ hồi hướng Bồ-đề, làm lợi ích an vui cho vô biên các loài hữu tình.

Bấy giờ Thiện Hiện bạch Phật:

- Bạch Thế Tôn! Tâm đã như huyễn thì làm sao Bồ-tát có thể chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật bảo Thiện Hiện:

- Ý ông thế nào? Ông thấy có tâm như huyễn chăng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Phật bảo Thiện Hiện:

- Ý ông thế nào? Ông thấy có huyễn chăng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Phật bảo Thiện Hiện:

- Ý ông thế nào? Nếu chẳng thấy huyễn, chẳng thấy tâm như huyễn, hoặc cái không thấy huyễn, không thấy tâm như huyễn, ông thấy có tâm như thế thì có thể đắc Bồ-đề chăng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không!

Phật bảo Thiện Hiện:

- Ý ông thế nào? Nếu lìa chỗ huyễn, lìa tâm như huyễn, ông thấy có pháp như thế có thể đắc Bồ-đề chăng?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! không! Con hoàn toàn chẳng thấy ngay nơi pháp lìa tâm có những pháp nào hoặc có hoặc không. Vì tất cả pháp hoàn toàn ly, nên chẳng thể trình bày là có hay là không. Nếu pháp chẳng thể trình bày là có hay là không, thì chẳng thể nói có thể đắc Bồ-đề, chẳng phải pháp không sở hữu có thể đắc Bồ-đề. Do đó, Bát-nhã ba-la-mật-đa này cũng hoàn toàn ly, nên chẳng nên tu tập hay lìa bỏ, cũng không nên có sự phát sanh, quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề cũng hoàn toàn ly, thì làm sao có thể nói các chúng Bồ-tát y vào Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa có thể chứng Bồ-đề. Thế nên Bát-nhã ba-la-mật-đa đúng ra chẳng thể nói có thể chứng quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, vì pháp ly không thể đắc được pháp ly vậy.

Phật bảo Thiện Hiện:

- Lành thay! Lành thay! Đúng như vậy! Đúng như vậy! Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa đều hoàn toàn ly Vô thượng Bồ-đề, vì Bát-nhã ba-

la-mật-đa sâu xa hoàn toàn ly, nên đắc Vô thượng Bồ-đề hoàn toàn ly. Nếu Bát-nhã ba-la-mật-đa chẳng phải hoàn toàn ly thì chẳng phải đúng là Bát-nhã ba-la-mật-đa. Thế nên, này Thiện Hiện! Chẳng phải chẳng y chỉ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa mà đắc Đại Bồ-đề. Tuy chẳng phải pháp ly có thể đắc pháp ly nhưng đắc Bồ-đề. Chẳng phải chẳng nương tựa Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa mà đắc Đại Bồ-đề. Thế nên, Bồ-tát muốn đắc quả vị Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề thì nên siêng năng tu học Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa.

Quyển thứ 564
HẾT